

Sygn. akt II Ca 903/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Robert Bury
Protokolant:	Mariusz Toczek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2015 roku w S.

sprawy z powództwa Ł. K.

przeciwko J. F.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 3 kwietnia 2015 roku, sygn. akt I C 143/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym i z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 903/15

UZASADNIENIE

Powód Ł. K. domagał się od pozwanego J. F. zapłaty kwoty 6.700 zł z tytułu wynagrodzenia za wykonanie dzieła.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa stwierdził, że powód nie wykonał wszystkich prac objętych umową, a znaczną ich część wykonał wadliwie. Jednocześnie wniósł o zasądzenie od powoda kwoty 8.500 zł tytułem odszkodowania za naprawienie wad dzieła, dokończenie dzieła zgodnie z zakresem umowy (8.000 zł) oraz tytułem szkody - zniszczenia narzędzi, uszkodzenia ogrodzenia, parapetu schodów, skrzynki na listy (500zł). Powództwo wzajemne zostało wyłączone do odrębnego postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że 23 czerwca 2014 roku strony zawarły umowę o dzieło, której przedmiotem był montaż nadproży w oknach, spinek budynku, parapetów, docieplenia pierwszego piętra budynku numer (...), wykonania bonia łączącego oba docieplenia, wyrównanie gzymsu i pomalowanie elewacji. Ostateczna wysokość wynagrodzenia została ustalona na kwotę 11.700 zł. Sąd ustalił, że umowa została wykonana w całości, ale pozwany miał zastrzeżenia co do jakości. 18 sierpnia 2014 r. Ł. K. wystawił rachunek na kwotę 6.700 zł. 9 września 2014 r. oświadczył, że kwota ta stanowi różnicę między wysokością należnego wynagrodzenia, a zaliczką w kwocie 5.000 zł. 5 września 2014 roku J. F. wezwał Ł. K. do zakończenia robót budowlanych.

Sąd Rejonowy przyjął, że ostatecznie pozwany w zeznaniach w charakterze strony przyznał, że dzieło zostało wykonane w całości, mimo wcześniejszych twierdzeń co do częściowego wykonania. W ocenie Sądu I instancji zastrzeżenia co do jakości prac nie mają znaczenia. Pozwany nie skorzystał z przysługujących mu uprawnień z art. 636 k.c., mimo zastrzeżeń co do jakości wykonania dzieła. Skoro dzieło zostało wykonane, to powodowi należy się wynagrodzenie. Stwierdzono, że niezależnie od rozstrzygnięcia, pozwany może dochodzić roszczeń związanych z nienależytym wykonaniem dzieła w odrębnym postępowaniu, które zostało wyłączone ze sprawy.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez pozwanego w zakresie uwzględniającym powództwo. Rozstrzygnięciu zarzucono:

1) naruszenie art. 233 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c. przez:

a) dokonanie niepełnej i wybiórczej oceny dowodów, pomijającej całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, co miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku, bowiem Sąd I instancji ustalając stan faktyczny w sprawie pominął właściwie zgłoszony dowód z dokumentacji fotograficznej zawartej na płycie CD,

b) dokonanie błędnej oceny dowodu z zeznań pozwanego oraz świadków E. F. i P. W., skutkującą bezpodstawnym przyjęciem przez Sąd I instancji, że powód wykonał dzieło w całości i w pełnym zakresie, podczas gdy analiza okoliczności niniejszej sprawy oraz materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania prowadzi do odmiennego wniosku.

2) naruszenie art. 505⁴ § 2 w zw. z art. 505¹ k.p.c. przez ich niewłaściwą interpretację, co skutkowało bezpodstawnym uznaniem przez Sąd I instancji, że zgłoszone przez pozwanego powództwo wzajemne nie nadaje się do rozpoznania w niniejszym postępowaniu, a w konsekwencji spowodowało wyłączenie przez Sąd powództwa wzajemnego do odrębnego postępowania,

3) naruszenie art. 505⁷ k.p.c. w zw. z art. 217 § 1, art. 227 oraz art. 278 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie całej sprawy (powództwa głównego oraz powództwa wzajemnego) w postępowaniu zwykłym oraz bezpodstawnie oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Apelujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w całości zasądzenia od powoda Ł. K. (pозwanego wzajemnie) na rzecz pozwanego J. F. (powoda wzajemnego) kwoty 8.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Na podstawie art. 380 k.p.c. wniósł o rozpoznanie postanowienia Sądu I instancji z dnia 3 kwietnia 2015r. w przedmiocie oddalenia wniosku dowodowego - dowodu z opinii biegłego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

1. Apelacja jest zasadna. Złożenie przez pozwanego zastrzeżenia do protokołu rozprawy w dniu 25 marca 2015 roku stosownie do art. 162 k.p.c., zwracającego uwagę na uchybienie procesowe w postaci postanowienia sądu oddalającego wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego oraz złożenie w postępowaniu apelacyjnym wniosku o rozpoznanie tego postanowienia Sądu (błędnie wskazano datę), stosownie do art. 380 k.p.c., czyni aktualnym w postępowaniu apelacyjnym ponowne rozstrzygnięcie kwestii dopuszczalności i celowości przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego, a w konsekwencji stosowania przepisów o postępowaniu uproszczonym.

2. Ogólne zasady prawa intertemporalnego nakazują przyjąć, że do oceny zdarzeń prawnych znajdują zastosowanie normy prawne, które obowiązywały w dacie tych zdarzeń. Regułę tę realizuje art. 51 ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (Dz.U. z 2014 r. poz. 827), zgodnie z którym do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. W przedstawionym pod osąd stanie faktycznym zdarzenia prawne miały miejsce przed 25 grudnia 2014 roku, zastosowanie znajdą zatem przepisy kodeksu cywilnego regulujące umowę o dzieło w brzmieniu obowiązującym sprzed dnia wejścia w życie cytowanej ustawy. Zgodnie z art. 627¹ k.c.,

do umowy zawartej, w zakresie działalności przedsiębiorstwa przyjmującego zamówienie, z osobą fizyczną, która zamawia dzieło, będące rzeczą ruchomą, w celu niezwiązanym z jej działalnością gospodarczą ani zawodową, stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży konsumenckiej. Przedmiotem zamówienia nie była rzecz ruchoma, więc nie znajdują zastosowania przepisy o sprzedaży konsumenckiej obowiązujące w dacie rozpatrywanych zdarzeń prawnych.

3. Zgodnie z ugruntowanym już orzecznictwem Sądu Najwyższego zapoczątkowanym wyrokiem z dnia 26 lutego 1998 roku (I CKN 520/97, OSNC 1998 nr 10, poz. 167) oddanie dzieła nie powoduje wymagalności wierzytelności przyjmującego zamówienie o wynagrodzenie, gdy oddane dzieło jest dotknięte wadą istotną, czyniącą je niezdatnym do zwykłego użytku lub sprzeciwiającą się wyraźnie umowie. Jeżeli natomiast dzieło ma tylko wadę nieistotną, jego oddanie powoduje, w myśl art. 642 § 1 k.c., wymagalność wierzytelności przyjmującego zamówienie o wynagrodzenie za dzieło. Zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu, wyrażoną w art. 6 k.c., dowód oddania dzieła, jako przesłanki wymagalności wierzytelności o wynagrodzenie za dzieło, obciąża przyjmującego zamówienie. Wymagalność wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia uzależniona jest jednak od ustalenia, czy dzieło dotknięte jest taką wadą, która czyni je niezdatnym do zwykłego użytku lub sprzeciwia się wyraźnie umowie. Jest to fakt prawotamujący, skutek prawny z jego istnienia wywodzi pozwany i na nim spoczywa materialnoprawny ciężar dowodu w tym zakresie.

4. Z akt sprawy wynika, że fakt, czy powód wykonał dzieło w sposób powodujący wymagalność wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia, więc czy wykonał dzieło w sposób wolny od wad wyżej opisanych, jest sporny. Pozwany od chwili wdania się w spór twierdził, że powód nie wykonał dzieła w całości, a ponadto, że dzieło dotknięte jest wadami istotnymi, które uniemożliwiają czynienie z niego normalnego użytku. Wynika to wprost z odpowiedzi na pozew (str. 2), gdzie wniesiono o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa dla ustalenia zakresu dokonanych prac oraz charakteru wad. Ponadto pozwany wezwał powoda do zakończenia prac budowlanych oraz do wykonania „poprawek wytykanych przez inwestora” (karta 53). Twierdzenia o tym, że dzieło nie zostało wykonane wynika również z korespondencji mailowej między stronami (karta 23). Interpretacja zeznań pozwanego dokonana przez Sąd pierwszej instancji, z której to ma wynikać, że powód wykonał dzieło, nie uwzględnia całokształtu materiału sprawy. Pojęcie to obejmuje wyniki postępowania dowodowego oraz twierdzenia stron; z konsekwentnych twierdzeń powoda wynika, że dzieło nie zostało zakończone i jest dotknięte wadami istotnymi. Sformułowanie pozwanego „jeśli chodzi o zakres umowy, to wszystko zostało wykonane, ale mam zastrzeżenia co do jakości” zostało zinterpretowane w oderwaniu od całokształtu materiału sprawy. Ponad to dla rozstrzygnięcia sprawy, więc do ustalenia wymagalności roszczenia o wynagrodzenie, ma również znaczenie okoliczność, czy powód wykonał dzieło w sposób, który nie odbiera jemu immanentnych cech, właściwości, więc – posługując się nomenklaturą Sądu Najwyższego - czy dzieło jest niewadliwe w takim stopniu, że nadaje się do założonego, umówionego użytku. W odniesieniu do tej okoliczności pozwany konsekwentnie twierdził, że dzieło jest obarczone wadami istotnymi, których powód nie usunął. W takim stanie rzeczy istotne staje się ustalenie po pierwsze, czy powód wykonał dzieło w całości, po drugie, czy i ewentualnie jakiego charakteru są wady dzieła. Od stwierdzenia tych okoliczności - jak wykazano wyżej - uzależniona jest wymagalność wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia. Ustalenie tego faktu wymaga w okolicznościach rozpoznanej sprawy i wobec rozbieżności twierdzeń stron wiadomości specjalnych, więc przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, zgodnie z wnioskiem dowodowym pozwanego.

5. W postępowaniu uproszczonym, stosownie do art. 505⁷ k.p.c., jeżeli sąd uzna, że rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów regulujących to postępowanie. Rozstrzygnięcie sprawy zależy od ustalenia okoliczności, której stwierdzenie wymaga wiedzy specjalistycznej, zatem sprawa powinna być rozpoznawana z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym. Pozwany zwrócił uwagę na uchybienie procesowe stosownie do art. 162 k.p.c. oraz domagał się w postępowaniu apelacyjnym rozpoznania tego postanowienia dowodowego stosownie do art. 380 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wadliwie nie rozpoznał sprawy w postępowaniu „zwykłym” nie przeprowadzając dowodu z opinii biegłego. Czyni to trafnym zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (art. 505⁹ § 1¹ pkt 2 k.p.c.). stosownie do art. 505¹¹ § 1 k.p.c., Sąd drugiej instancji nie przeprowadza postępowania dowodowego z wyjątkiem dowodu z dokumentu. Norma art. 505¹² § 1 k.p.c. przewiduje szczególną podstawę uchylenia zaskarżonego wyroku nie wyłączając w

tym zakresie art. 386 § 4 k.p.c. Wskutek nieprzeprowadzenia dowodu z opinii biegłego Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, a niedopuszczalność jego przeprowadzenia w postępowaniu apelacyjnym skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., przy czym, wobec wskazanej wyżej argumentacji, sprawa powinna być rozpoznana ponownie z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym.

6. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy po raz kolejny rozstrzygnąć o wniosku dowodowym pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego dla ustalenia, czy dzieło zostało wykonane i ewentualnie rodzaju wad dzieła. Jeżeli od tej okoliczności, z uwagi na dynamikę procesu cywilnego, będzie w dalszym ciągu zależała wymagalność wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia, postanowienie dowodowe tej treści powinno być wydane.

7. Zawarte w apelacji żądanie zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kwoty 8.500 zł jako rozstrzygnięcia o powództwie wzajemnym, które nie było rozpoznawane w tym postępowaniu, jest niedopuszczalne.

8. Nierozpoznanie sprawy ze powództwa wzajemnego, pomijając rozstrzygnięcie o zasadności jego wyłączenia do odrębnego postępowania, nie może być uchybieniem procesowym, które może być podstawą zarzutu apelacji w postępowaniu uproszczonym. Zupełnie bez znaczenia pozostaje to, czy w tym postępowaniu rozstrzygnięto o roszczeniu odszkodowawczym pozwanego. Stosownie do art. 505⁹ § 1¹ pkt 2 k.p.c. apelacja może być oparta na zarzucie naruszenia przepisów postępowania jedynie wtedy, kiedy mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

9. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c.

SSO Robert Bury